

Wpływ chłodzenia detektora spektroradiometru matrycowego na zakres i niepewność wyników pomiarów

M. Pelko; A. Rybczyński; J. Lalek

Plan prezentacji

1. Wprowadzenie.
2. Obniżenie poziomu prądu ciemnego detektora matrycowego.
3. Zwiększenie zakresu dynamicznego układu pomiarowego.
4. Obniżenie niepewności pomiarów.
5. Konfiguracja układu chłodzenia.
6. Podsumowanie.

Marcin Pelko

Kierownik Laboratorium badawczo - wzorcującego w GL Optic Polska Sp. z o.o

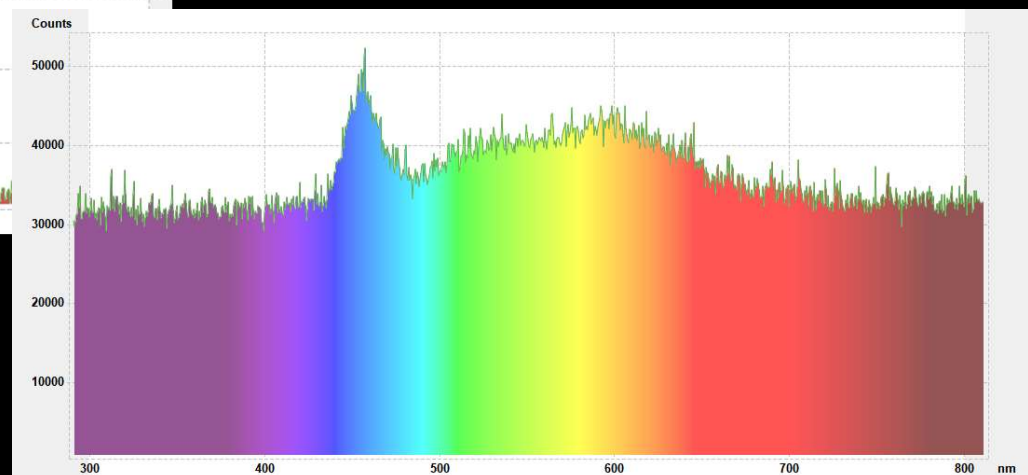
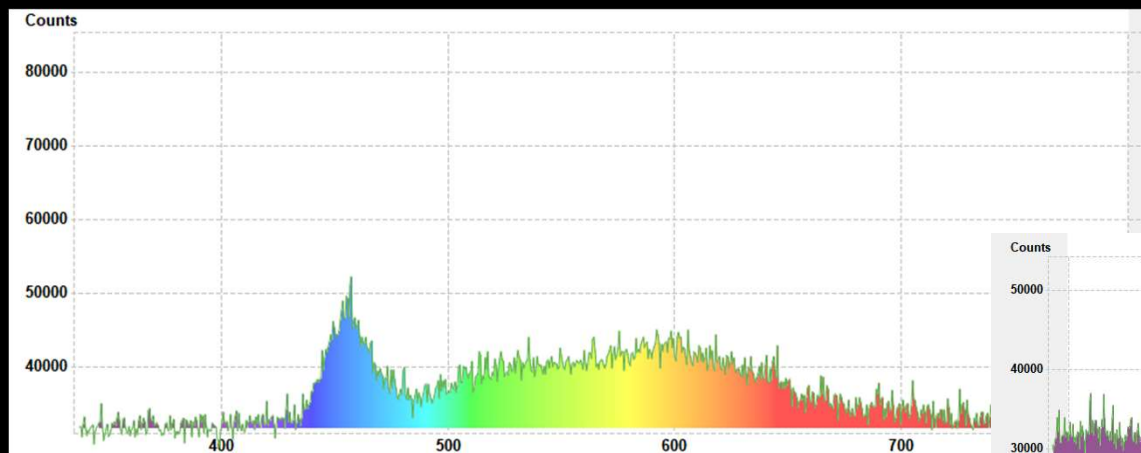

Absolwent Politechniki Poznańskiej na kierunku Elektrotechnika (specjalność Technika Świetlna).

Doświadczenie w prowadzeniu projektów wdrożeniowych dla produktów z obszaru źródeł do zastosowań specjalnych, oświetleniowych oraz z zakresu integracji systemów pomiarowych.

Koordinacja działań firmy w projektach badawczych prowadzonych w ramach programów NCBR oraz Horyzont 2020.

Dlaczego chłodzenie detektora jest potrzebne?

Niskie poziomy sygnałów wymagają długich czasów integracji podczas pomiarów spektrometrem matrycowym. W takich sytuacji większa część zakresu dynamicznego urządzenia zostaje „pochłonięta” przez szumy.

Projekt pn. „Opracowanie modułowej technologii pomiarów promieniowania optycznego w zastosowaniach laboratoryjnych i przemysłowych”

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020

Działanie 1.1 Projekty B+R przedsiębiorstw

Poddziałanie 1.1.1 Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa

POIR.01.01.01-00-1548/20

Wartość projektu: 2 774 518,26 zł

Wkład z Funduszy Europejskich: 2 138 402,60 zł

Rzeczpospolita
Polska

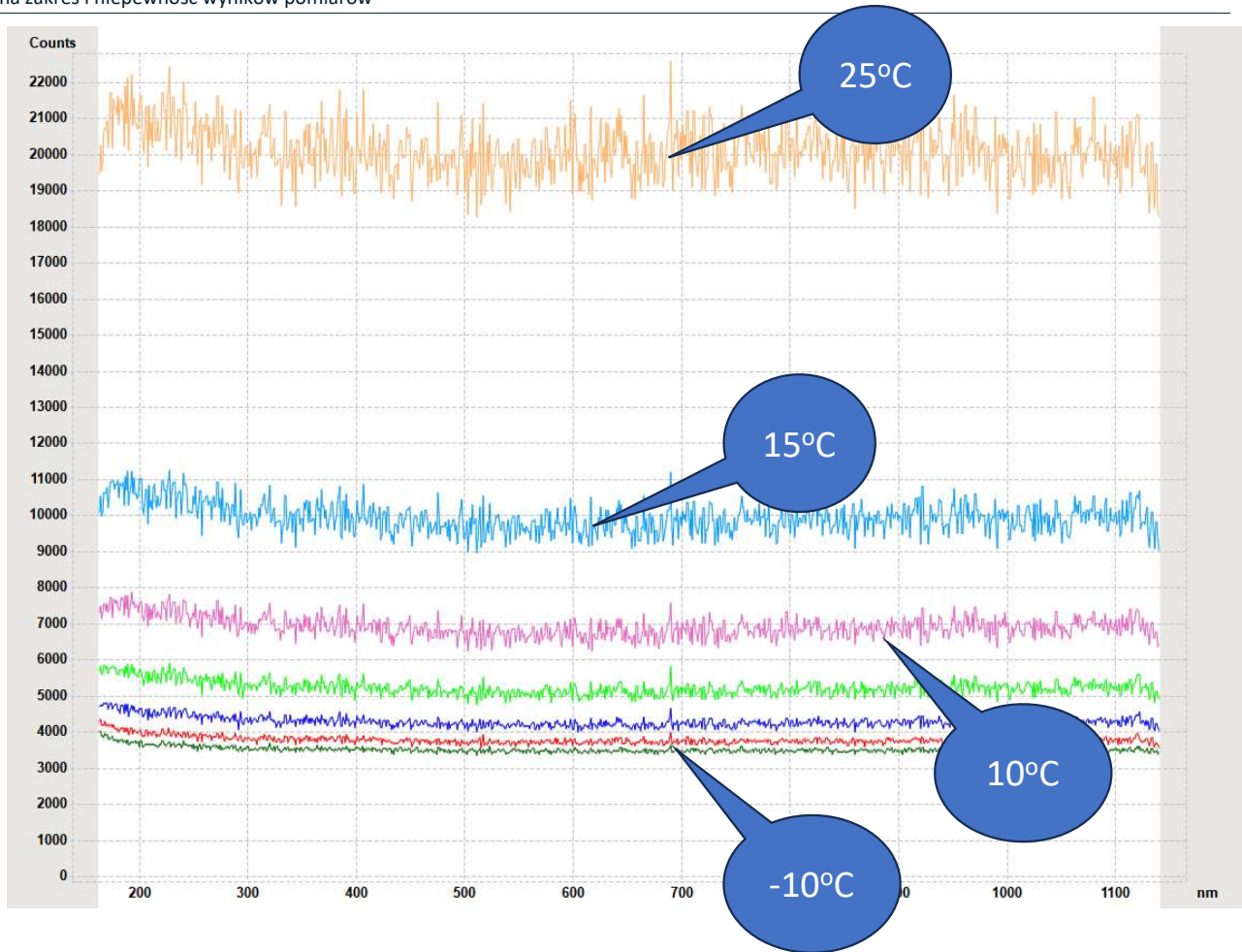

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

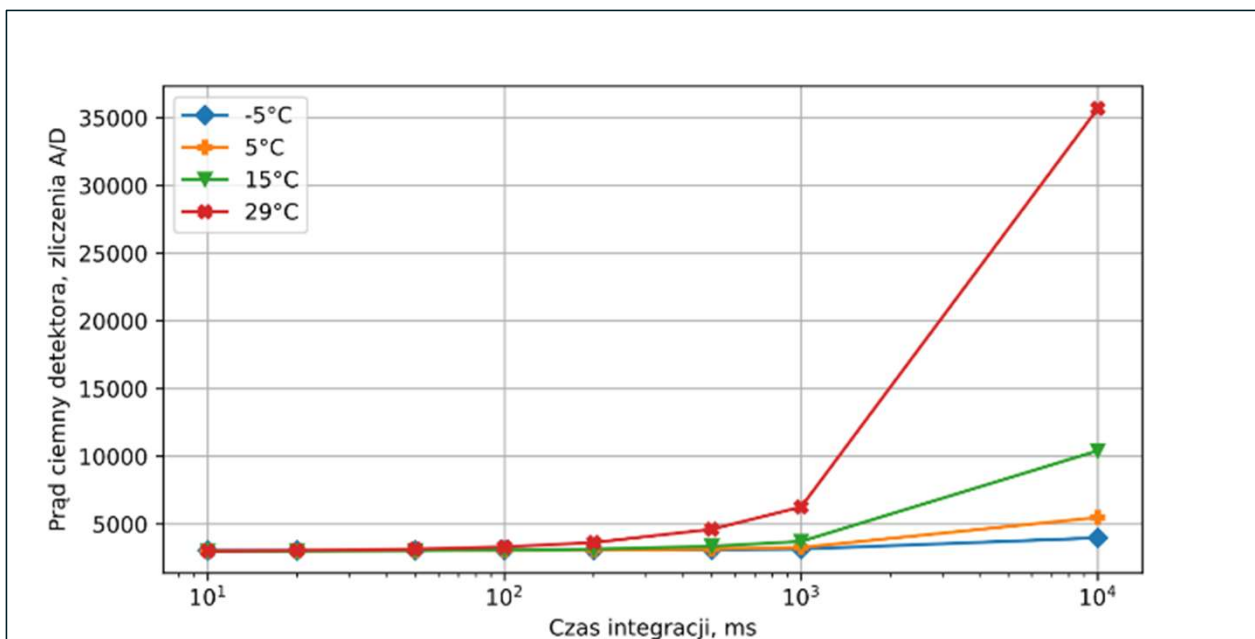
Obniżenie poziomu prądu ciemnego

- Obniżenie temperatury pracy o każde 8°C powoduje około dwukrotne zmniejszenie średniej wartości prądu ciemnego dla jednakowego czasu pomiaru)
- Stabilizacja temperatury pracy na poziomie 15°C to 3x niższa wartość prądu ciemnego w odniesieniu do pracy matrycy niechłodzonej (ok. 30°C @20°C temp. otoczenia)

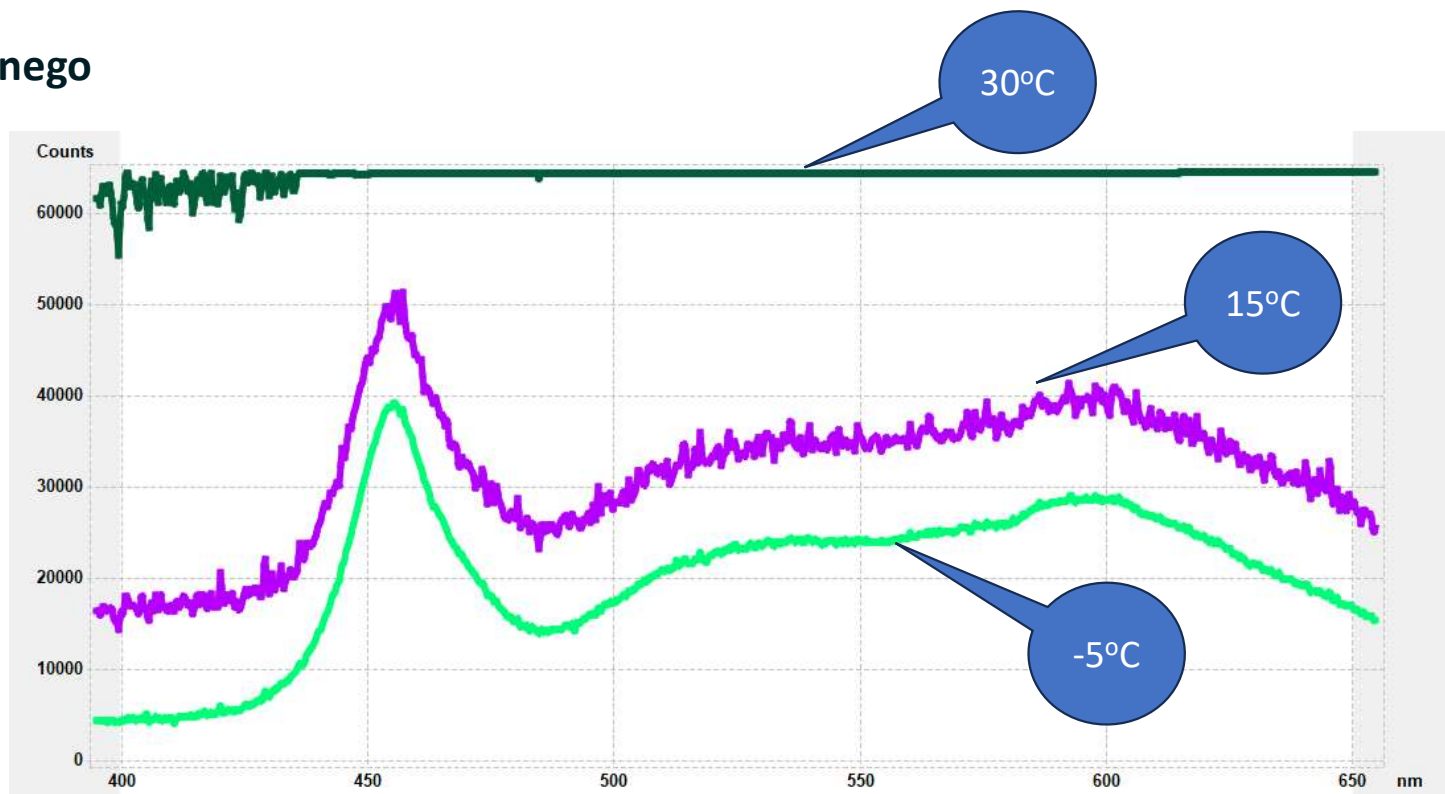
Zależność prądu ciemnego od temperatury matrycy oraz czasu integracji sygnału

- Wpływ temperatury czujnika na wartość prądu ciemnego jest tym większy im dłuższy jest czas integracji sygnału
- Niechłodzony układ zmniejsza swój zakres dynamiczny o ponad 50% dla czasów integracji =10s

Zwiększenie zakresu dynamicznego spektrometru

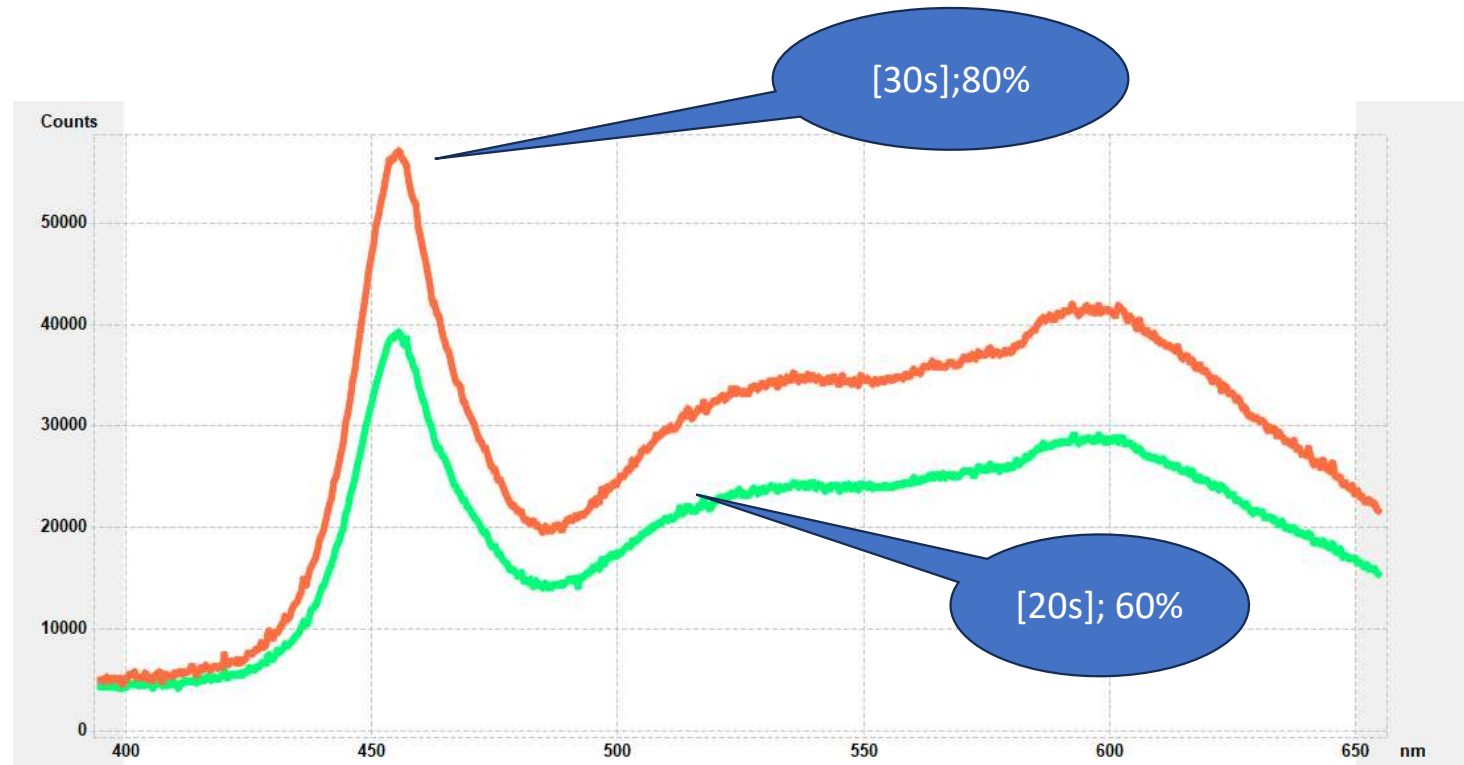
- Dla jednakowego czasu całkowania (20s) dostępny zakres dynamiczny dla pomiaru wynosi ok 90% (maks. 65k zliczeń; A/D 16bit) ; przy 15°C 70%
- Brak zastosowania chłodzenia skutkuje brakiem możliwości pomiarów dla czasów >10s ze względu na nasycenie czujnika „sygnałem” prądu ciemnego

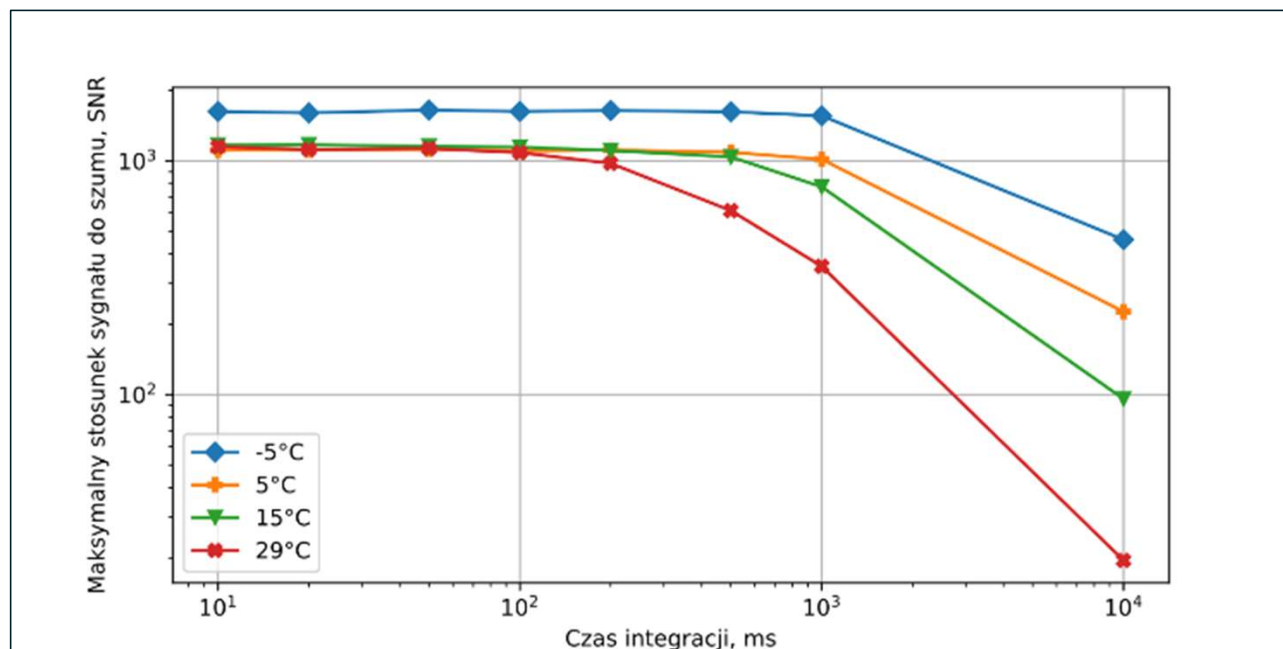
Stabilność szumu w czasie

- zwiększanie czasu integracji nie wpływa znacząco na zwiększenie poziomu szumu detektora chłodzonego
- możliwe jest uzyskanie bardziej korzystnych poziomów stosunku sygnału do szumu.

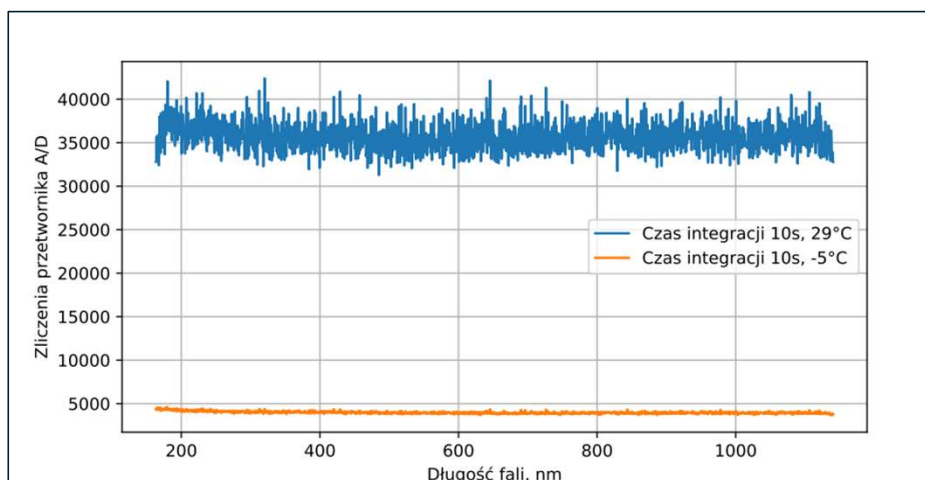
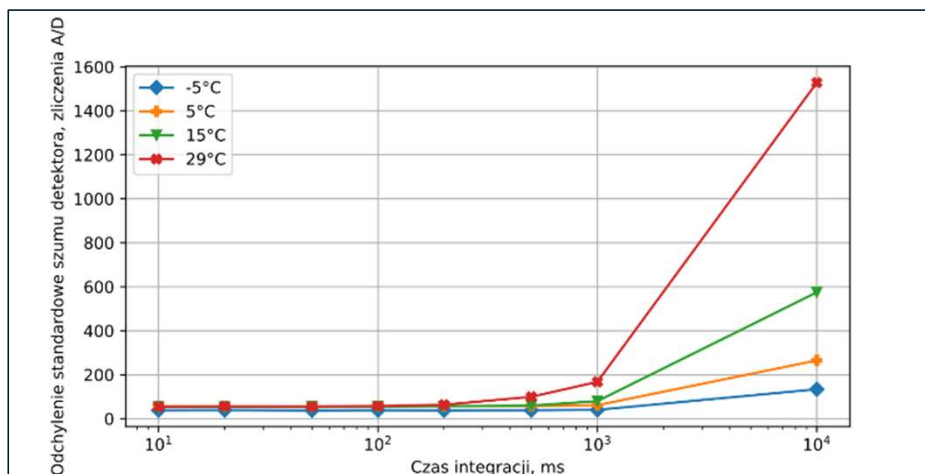
Zwiększenie stosunku sygnału do szumu

- niższa temperatura matrycy CCD to zwiększony udział sygnału w stosunku do szumu

Zmniejszenie wartości odchylenia standardowego szumów deektora

- niższa temperatura matrycy CCD to zmniejszona wartość odchylenia standardowego szumu detektora
- Zmienność szumu jest nawet 15x wyższa dla niechłodzonego detektora przy czasie 10s

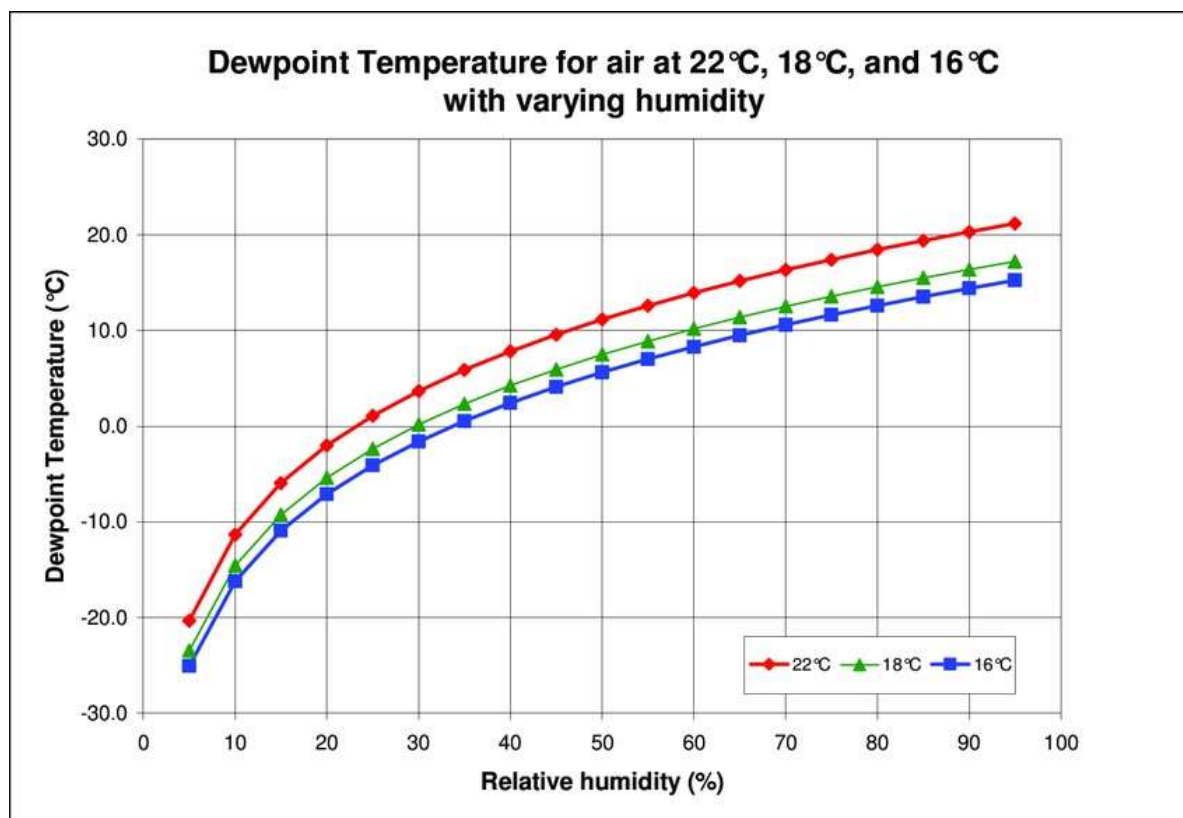
Zmniejszenie niepewności pomiarów. Wyznaczenie niepewności dla dwóch temperatur i dwóch wartości natężenia oświetlenia

- Dla wartości natężenia oświetlenia 1500 lx, przy czasie integracji 2 s (poziom sygnału 70%) różnice nie są zauważalne. Dominującą składową niepewności złożonej wyniku pomiaru jest niepewność wzorcowania
- Dla wartości natężenia oświetlenia 10 lx, przy czasie integracji 10 s (poziom sygnału około 6%) różnica niepewności wyniosła 2%. Dominującą składową niepewności złożonej wyniku pomiaru jest w tym wypadku niepewność związana z szumem detektora i elektroniki

Natężenie oświetlenia	Temperatura	Liczba powtórzeń	U% dla k=2
[lx]	[°C]		
1500	-5	32	3,3%
1500	29	33	3,3%
10	-5	32	6%
10	29	32	8%

Wyzwania konstrukcyjne

- Obniżanie temperatury czujnika w urządzeniu może skutkować skraplaniem się wody zawartej w powietrzu i doprowadzić do awarii urządzenia
- W warunkach pracy laboratoryjnej bezpieczną temperaturą jest 15°C
- Dla niższych temperatur niezbędny jest zastosowanie rozwiązania, które zabezpieczy układ przed działaniem wilgoci

Źródło: ASHRAE Handbook of Fundamentals

Konfiguracja układu chłodzenia

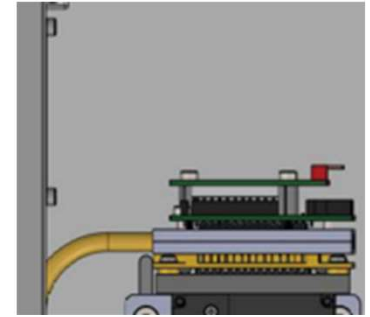
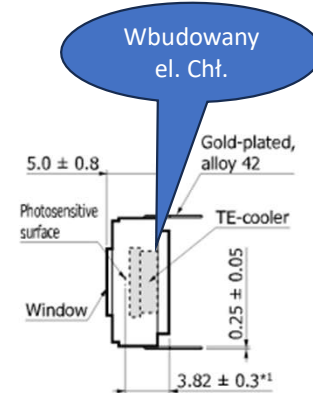
- Zastosowanie czujnika CCD z wbudowanym elementem chłodzącym, zamkniętym hermetycznie od strony „zimnej”
- Obniżenie temperatury poprzez dodanie zewnętrznego elementu obniżającego temp. (min. temp. zależna od aplikacji ze względu na punkt rosy)
- Brak zastosowania elementu obniżającego, rozwiązanie optymalne dla pomiarów wysokich sygnałów, lub w układach nie wymagających wysokich precyzji

HAMAMATSU
PHOTON IS OUR BUSINESS

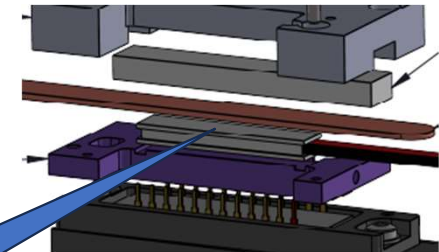

Źródło: Katalog Produktów Hamamatsu
<https://www.hamamatsu.com/>

HAMAMATSU
PHOTON IS OUR BUSINESS

opcjonalnie
dodanie
zewnętrznego
elementu chłodzący

Podsumowanie

- Obniżanie temperatury detektora w spektrometrze obniża poziom prądu ciemnego detektora umożliwiając zwiększenie zakresu dynamicznego, stosunku sygnału do szumu oraz znaczące wydłużenie dopuszczalnych czasów integracji (pomiarów niskich sygnałów przy długich czasach integracji)
- Obniżenie poziomu niepewności pomiaru spektrometrem chłodzonym z funkcją chłodzenia ma znaczenie dla pomiarów o niskim poziomie sygnału (często spotykany problem w zakresie nadfioletu)
- Uzyskanie niskich temp. W układzie chłodzenia wymaga zastosowania dedykowanych rozwiązań konstrukcyjnych w celu zabezpieczenia urządzenia
- Poziom temperatury chłodzenia lub brak układu chłodzenia powinien być dobrany zgodnie z indywidualnymi potrzebami użytkownika (w zależności od poziomu mierzonych sygnałów, uniwersalności rozwiązania => funkcja ta nie zawsze jest niezbędna)

Źródło: ASHRAE Handbook of Fundamentals

Dziękuję za uwagę!